

Euroopan unionin varainhoitovuoden 2025 yleinen talousarvio oikaisukirjelmä nro 1/2025

U 35/2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 19.6.2024 Euroopan unionin talousarvioesityksen valmisteluun liittyvän ennakkoarvion vuodelle 2025 (Statement of Estimates of the European Commission for the financial year 2025 – Preparation of the 2025 Draft Budget). Komissio voi sovittelukomitean alkuun saakka täydentää talousarvioesitystään ns. oikaisukirjelmillä. Yleensä komissio täydentääkin esitystään lokakuussa muun muassa maatalousmenojen ja palkantarkistusten osalta.

Komissio antoi 10.10. oikaisukirjelmän nro 1 vuoden 2025 talousarvioesitykseensä (COM(2024) 651 final). Oikaisukirjelmän keskeiset päivitykset koskevat Euroopan aluekehitysrahastoa, elpymisvälineen rahoituskustannuksia sekä maatalous- ja hallintomenoja. Lisäksi komissio päivittää talousarvioesitystään mm. kestäväää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten ja tiettyjen virastojen osalta.

Komission oikaisukirjelmä nro 1/2025 on osa vuoden 2025 talousarvioneuvotteluja. Oikaisukirjelmää tullaan käsittelemään neuvoston budjettikomiteassa, jotta voidaan antaa neuvoston puheenjohtajalle neuvottelumandaatti EU:n vuoden 2025 talousarviosta käytäviin toimielinten välisiin neuvotteluihin. Ecofin-budjettineuvosto ja sen yhteydessä järjestettävä sovittelukomitean kokous järjestetään 15.11. tavoitteena saavuttaa sopu EU:n vuoden 2025 talousarviosta.

Suomen kanta

Suomen kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen on esitetty E-kirjeessä E 47/2024 vp ja U-kirjelmässä U 35/2024 vp.

Suomi tarkastelee oikaisukirjelmää osana talousarvioratkaisun kokonaisuutta. U-kirjelmässä U 35/2024 vp esitetyt kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen ovat lähtökohta myös komission oikaisukirjelmään. Näitä kantoja täydennetään oikaisukirjelmässä esitettyjen muutosten osalta seuraavasti:

Suomi pitää myönteisenä sitä, että komission päivitetyn arvion mukaan elpymisvälineen rahoituskustannusten määrä vuonna 2025 olisi pienempi kuin mitä komissio aikaisemmin arvioi.

Suomi suhtautuu edelleen varauksellisesti yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöön otsakkeessa 7, mutta voisi viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä sen käytön osana talousarvioratkaisun kokonaisuutta.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että oikaisukirjelmässä ehdotetaan maksumäärärahojen lisäystä Euroopan aluekehitysrahasto- ohjelmaan (EAKR) kattamaan luonnonkatastrofien aiheuttamia tuhoja, vaikka ehdotukseen liittyvää asetusmuutosta ei ole vielä käsitelty eikä hyväksytty. Suomi katsoo, että mahdollisesta maksumäärärahojen lisäyksestä tulisi päättää ensisijaisesti lisätalousarvion kautta vasta siinä vaiheessa, kun tarvittavat asetusmuutokset on hyväksytty. Suomi voisi kuitenkin viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä maksumäärärahojen lisäyksen.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä

Komission oikaisukirjelmän muutosten nettovaikutus komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen olisi kokonaisuudessaan -303 miljoonan euron vähennys sitoumusmäärärahoihin ja +2 657 miljoonan euron lisäys maksumäärärahoihin.

Talousarvioesitys 2025, oikaisukirjelmän muutokset sekä oikaisukirjelmällä mukautettu talousarvioesitys

Maksusitoumus- (MSM) ja maksumääräraha (MM) milj. euroa käyvin hinnoin

	Talousarvioesitys 2025		Oikaisukirjelmällä tehdyt muutokset		Talousarvioesitys 2025 ml. oikaisukirjelmä	
	MSM	MM	MSM	MM	MSM	MM
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	21 377,7	20 438,9	4,9	4,9	21 382,6	20 443,8
Rahoituskehyksen katto	21 596				21 596	
Liikkumavara	218,3		-4,9		213,4	
2. Koheesio, palautumiskyky ja arvot	78 128,2	41 618,7	-184,5	2 815,5	77 943,7	44 434,2
Rahoituskehyksen katto	75 697				75 697	
josta joustovälineellä	1 192,8		-86,9		1 105,8	
josta EURI-välineellä	1 239,1		-97,5		1 141,6	
Liikkumavara	0,8				0,8	
josta Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio (2 a)	66 360,2	30 259		3 000	66 360,2	33 259
josta Palautumiskyky ja arvot (2 b)	11 767,9	11 359,7	-184,5	-184,5	11 583,4	11 175,2
3. Luonnonvarat ja ympäristö	57 274,9	52 682,4	-350,5	-390,5	56 924,4	52 291,9
Rahoituskehyksen katto	57 336				57 336	
Liikkumavara	61				60,1	
josta Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet	40 528,9	40 623,7	-351,9	-391,9	40 177	40 231,8
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	4 776,5	3201,3	2,6	2,6	4 779,1	3 203,9
Rahoituskehyksen katto	4 871				4 871	
Liikkumavara	94,4		-2,6		91,8	
5. Turvallisuus ja puolustus	2 617	2 128,5	4,6	4,6	2 621,6	2 133,1
Rahoituskehyksen katto	2 617				2 617	
josta joustovälineellä			4,6		4,6	

<i>Liikkumavara</i>					0	
6. Naapurialueet ja maailma	16 258,2	14 406,2			16 258,2	14 406,2
<i>Rahoituskehyksen katto</i>	16 303				16 303	
<i>Liikkumavara</i>	44,8				44,8	
7. EU:n yleinen hallinto	12 614,3	12 614,3	219,9	219,9	12 834,2	12 834,2
<i>Rahoituskehyksen katto</i>	12 124				12 124	
<i>josta yhdellä ainoalla liikku-</i>	490,4		219,9		710,3	
<i>mavaravälineellä</i>						
<i>Liikkumavara</i>						
Määrärahat yhteensä otsak-	193 046,9	147 090,5	-303,0	2 657,0	192 743,9	149 747,5
keet 1-7						
<i>josta joustovälineellä</i>	1 192,8	1 457,8	-82,4	-82,4	1 110,4	1 375,4
<i>josta yhdellä ainoalla liikku-</i>	490,4		219,9		710,3	
<i>mavaravälineellä</i>						
<i>josta EURI-välineellä</i>	1 239,1	1 239,1	-97,5	-97,5	1 141,6	1 141,6
<i>Liikkumavara</i>	419,3	30 984,4	343,0	-2 836,9	762,4	28 147,5
Menot % BKT:sta	1,05 %	0,80 %			1,05 %	0,80 %
Temaattiset erityisrahoitus-	6 669,9	5 593,6			6 669,9	5 593,6
välineet						
Yhteensä kaikki	199 716,8	152 684,1	-303,0	2 657,0	199 413,8	155 341,1

Euroopan aluekehitysrahaston maksumäärärahojen lisäys (luonnonkatastrofit)

Komissio ehdottaa +3 miljardin euron lisäystä vuoden 2025 talousarvion maksumäärärahoihin Euroopan aluekehitysrahasto- ohjelmaan (EAKR). Komission ehdotus on vastaus Keski-Euroopassa viime aikoina sattuneisiin tulvakatastrofeihin. Tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita aiheutuneiden vahinkojen korjaamisessa antamalla niille mahdollisuus muuttaa koheesio-ohjelmiaan, eli käytännössä joustavoittamalla koheesiovarojen käyttöä. Asianomaiset jäsenvaltiot voisivat siten hyötyä EU:n talousarviosta saatavasta likviditeetistä. Nämä maksumäärärahat käytettäisiin komission mukaan kiireellisiin tarpeisiin vastaamiseen ja katastrofin koettelemille maille annettavaan nopeaan tukeen. Komission ehdotuksessa ei ole kyse kuluvalle kehyskaudelle sovitun koheesiorahoituksen kasvattamisesta.

Komission ehdotukseen maksumäärärahojen lisäämisestä Euroopan aluekehitysrahasto-ohjelmaan (EAKR) vastauksena Keski-Euroopassa viime aikoina sattuneisiin tulvakatastrofeihin tulee liittymään myös ehdotus relevanttien asetusten muutoksesta, jonka komission on tarkoitus antaa mahdollisimman pian. Asetusehdotuksen tai ehdotusten muu-
tosta tullaan käsittelemään omana asianaan neuvoston alue- rakennetoimityöryhmässä.

Elpymisvälineen rahoituskustannukset

Viimeisimpien maksuennusteiden mukaan elpymisvälineestä maksettujen avustusten kokonaismäärä kolmannen neljänneksen lopussa vuonna 2024 on kaikkiaan noin 49,8 miljardia euroa, mikä on noin 5,4 miljardia euroa vähemmän kuin alun perin arvioitiin. Uuden lähestymistavan mukaisesti komissio perustaa elpymisvälineen korkokustannusten budjetoinnin seuraavalle vuodelle maksujen määrään, joka vahvistetaan edellisen vuoden kolmannen neljänneksen loppuun mennessä. Päivitettyjen maksu- ja korkoennusteiden pohjalta komissio esittää -195 miljoonan euron vähennystä sitoumuksina sekä maksuina elpymisvälineen rahoituskustannuksiin.

Täten elpymisvälineen rahoituskustannuksiin varattuihin varoihin arvioidaan tarvittavan 4 961 miljoonaa euroa vuoden 2026 talousarviossa, mikä on siis -195 miljoonaa euroa vähemmän kuin alkuperäisessä budjettiesityksessä esitettiin. Tästä rahoitussuunnitelmasta ylimenevän osan määrä on 2 283,2 miljoonaa euroa, minkä komissio ehdottaa rahoitettavan joustovälineellä 1 105,8 miljoonan euron edestä sekä ottamalla käyttöön otsakkeen 2b käyttämätöntä liikkumavaraa 35,7 miljoonan euron edestä.

Tämän myötä, ja kun otetaan huomioon myös muut mukautukset otsakkeessa 2b, joustovälineen käyttöä alaotsakkeessa 2b vähennettäisiin -87 miljoonalla eurolla ja EURI-välineen kautta käyttöön otettavaa määrää vähennettäisiin -97,5 miljoonalla eurolla komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen nähden. EURI-välineen kautta käyttöön otettavaksi osuudeksi jäisi siten 1 141,6 miljoonaa euroa, mikä vastaa tasan 50 % rahoitussuunnitelmasta ylimenevän korkokulujen määrästä.

Maataloustukirahasto (EAGF)

Komissio esittää oikaisukirjelmässä tavanomaisia vuosittaisia mukautuksia koskien maatalousmäärärahojen arvioitua tarvetta, maatalousmenoihin liittyviä käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja sekä kyseisiin menoihin osoitettuja määrärahoja. Oikaisukirjelmässä huomioitaisiin myös komission kesäkuussa antaman talousarvioesityksen jälkeen maatalousalalla tehtyjen päätösten vaikutukset sekä kaikki muut sellaiset ehdotukset, joiden odotetaan vaikuttavan varainhoitovuoteen 2025.

Komissio esittää, että maataloustukirahaston tarpeet vuodelle 2025 olisivat noin +344 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvioesityksessä on alun perin arvioitu. Lisämäärärahatarpeet koskevat ennen kaikkea maatalouden kriisivarausta (120 miljoonaa euroa), jäsenvaltioiden markkinatoimien ja tukitoimien tarpeita (94 miljoonaa euroa), mikä johtuu pääasiassa hedelmä- ja vihannesalan suuremmasta tarpeesta ja alamomentille 08 02 06 "Toimintastrategia, koordinointi ja auditointi" 100 miljoonaa euroa.

Vastaavasti komissio toteaa, että otsakkeeseen tulevien maatalousmenoihin liittyvien käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrä kasvaisi 342 miljoonasta eurosta 1 038 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa +696 miljoonan euron lisäystä kattaen siten täysin arvioidut lisätarpeet (+344 miljoonaa euroa). Ylijäämä muodostuu vuoden 2024 maatalousalan kriisivarauksen käyttämättömästä varasta sekä odotettua korkeammasta käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrästä.

Vuonna 2024 maatalouden kriisivarauksen osalta poikkeuksellisia toimia otettiin käyttöön 295 miljoonan euron edestä, josta 175 miljoonaa euroa voidaan yhä maksaa vuonna 2024 ja 120 miljoonaa euroa siirretään vuodelle 2025. Siten maatalouden kriisivarauksen kokonaismäärä vuonna 2025 olisi 570 miljoonaa euroa, josta tavanomainen 450 miljoonaa euroa olisi käytettävissä uusiin toimiin.

Näiden päivitysten seurauksena alaotsakkeen "Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet" kokonaismäärä sitoumusmäärärahoina olisi 40 177 miljoonaa euroa, mikä olisi noin -351,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin komission alkuperäisessä talousarvioesityksessä oleva 40 528,9 miljoonaa euroa.

Kestävät kalastussopimukset

Komissio on tutkinut viimeisimpien saatavilla olevien tietojen pohjalta kestävää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia ja tarkastellut vuoden 2025 odotettuja tarpeita kolmansien maiden kanssa käytävissä neuvotteluissa tapahtuneen kehityksen perusteella.

Tämän perusteella komissio esittää 17,8 miljoonan euron sitoumus- ja maksumäärärahojen siirtoa varauksesta toimintamenojen budjettikohtaan. Tämä budjettineutraali siirto liittyy Kap Verden tasavallan kanssa ja Guinea-Bissaun tasavallan kanssa tekemiin kalastuskumppanuussopimuksiin.

Kestävää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten käytettävissä olevat sitoumusmäärärahat ovat kaikkiaan 150,6 miljoonaa euroa, joista 60 miljoonaa euroa on varauksessa ja 90,6 miljoonaa euroa pääasiallisessa toimintamenokohdassa.

EU:n yleinen hallinto (ml. otsakkeen 7 ulkopuoliset hallintomenot ja hajautetut erillisvirastot)

Oikaisukirjelmässä ehdotetaan, kuten muinakin vuosina, mukautuksia virastojen määrärahoihin ja henkilöstöresursseihin. Otsakkeeseen 7 (EU:n yleinen hallinto) esitetään yhteensä +219,9 miljoonan euron lisäystä sitoumuksina ja maksuina. Otsakkeessa ei ole jäljellä lainkaan liikkumavaraa, mistä johtuen lisäys ehdotetaan katettavan yhdellä ainoalla liikkumavaravälineellä (SMI). Summasta 147,9 miljoonaa euroa kohdennettaisiin toimielinten automaattisiin palkkojen korotuksiin päivitettyjen ennusteiden mukaisesti (+1,2 %). Samalla toimielinten eläkemenot kasvaisivat +67,9 miljoonalla eurolla ja Eurooppakoulujen menot +4,3 miljoonalla eurolla. Otsakkeista 1-6 rahoitettavien unionin hajautettujen virastojen määrärahoja palkkojen mukautukset kasvattaisivat yhteensä +19,6 miljoonalla eurolla. Komission toimeenpanovirastojen palkkojen korotukset pystyttäisiin kattamaan uudelleenkohdennuksin.

Komissio ehdottaa Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) määrärahojen kasvattamista +3,3 miljoonalla eurolla. Suurin osa varoista (2,8 miljoonaa euroa) kohdennettaisiin IT-kuluihin EPPO:n tietoteknisen itsenäisyyden tukemiseksi. Noin +0,5 miljoonaa euroa myönnettäisiin Luxembourgiin asuvien työntekijöiden korkeiden asumiskulujen hallintaan. Ehdotuksessa myös Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) kyberturvallisuuden määrärahoja korotettaisiin +1,1 miljoonalla eurolla viraston IT-infrastruktuurin uudistamiseksi.

Lisäksi komissio ehdottaa pitkälti teknisiä ja budjettineutraaleja muutoksia unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen kyberturvallisuuspalvelun (CERT-EU), Euroopan oikeusasiamiehen, Euroopan lainvalvontayhteistyöviraston (Europol), sekä EU:n rikos oikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) rahoitukseen.

Muut teknisluonteiset muutokset

Komissio ehdottaa lisäksi oikaisukirjelmässään muutamia budjettineutraaleja muutoksia talousarvioesitykseensä muun muassa uuden budjettikohdan perustamista Ukrainan lainayhteistyömekanismille.

Talousarvion tulot

Komissio ehdottaa oikaisukirjelmässään sekalaisten tulojen alentamista n. 370 miljoonalla eurolla, johtuen Yhdistyneen kuningaskunnan maksuosuuden ennusteen tarkentumisesta.

Komission vuoden 2025 talousarvioesityksen tulojen kokonaissumma on tasapainoperiaatteen mukaisesti yhtä suuri kuin maksumäärärahojen kokonaismäärä. Komission oikaisukirjelmällä muutetussa talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma olisi 155 341 miljoonaa euroa. Tuloista katettaisiin omilla varoilla 151 379 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 3 962 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisessä vuoden 2025 talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma oli 152 684 miljoonaa euroa siten, että tuloista olisi katettu omilla varoilla 148 352 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 4 332 miljoonaa euroa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n yleinen talousarvio perustuu EUT-sopimuksen 314 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (Euratom) 106 A artiklaan. Erityinen lainsäätämisyjärjestys, neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on budjettivaliokunta. Vuoden 2025 talousarvion yleisesittelijänä parlamentissa toimii Victor Negrescu (S&D, RO). Parlamentti on tarkoitus hyväksyä oman kantansa komission talousarvioesitykseen 21.-24.10.2024 täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Tämä U-jatkokirje on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja on käsitelty budjetti- ja hallintojaostossa (EU34) 18.10.2024.

Eduskuntakäsittely

Komission esityksestä EU:n vuoden 2025 yleiseksi talousarvioksi on informoitu eduskuntaa ensin kiireellisellä E-kirjeellä (E 47/2024 vp, 27.6.2024) ja sitten U-kirjelmällä (U 35/2024 vp, 29.8.2024).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission talousarvioesityksellä ja siihen liittyvällä oikaisukirjelmällä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon vuoden 2025 kansallisessa talousarvioesityksessä. Kansallisessa talousarvioesityksessä vuodelle 2025 momentille 28.92.69 (Maksut Euroopan unionille) ehdotetaan myönnettävän määrärahaa 2 330 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisen talousarvioesityksen mukaiset Suomen maksut Euroopan unionille vuonna 2025 olisivat olleet 2 152 miljoonaa euroa.

Komission oikaisukirjelmän mukaiset Suomen maksut unionille vuonna 2025 olisivat 2 200 miljoonaa euroa.

EU:n vuoden 2025 talousarvion lopulliset kustannukset kansallisiin maksuosuuksiin selviävät vasta myöhemmin syksyllä, kun talousarviosta on neuvoteltu lopullinen yhteisymmärrys parlamentin ja neuvoston kesken.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission oikaisukirjelmä COM(2024) 651 final, 10.10.2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Johanna Makkonen puh.+358 295 160 369, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Seija Kivinen puh. +358 29 553 0236, etunimi.sukunimi@gov.fi

VM/BO Miikka Paajavuori, puh. +358 29 553 0551, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Vesa Kulmala puh. +358 50 597 7548, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Miika Grönholm puh.+358 295 530 599 etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Susanna Ahonen Puh. +358 295 530 443 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/457/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite